Astrid Lindgren Ilon Wikland

Visst kan LOTTA cykla

KS-796-716

rabén&sjögren

MIX
Papper från ansvarsfulla källor
FSC® C018744

Rabén & Sjögren
Box 2052, 103 12 Stockholm
rabensjogren.se

© Text: Saltkråkan AB, SE -181 10 Lidingö/Astrid Lindgren 1971
© Bild: Ilon Wikland 1971

Tryckt i Italien 2013
ISBN 978-91-29-68890-0

Rabén & Sjögren Bokförlag ingår i
Norstedts Förlagsgrupp AB, grundad 1823

Astrid Lindgren Ilon Wikland

Visst kan LOTTA cykla

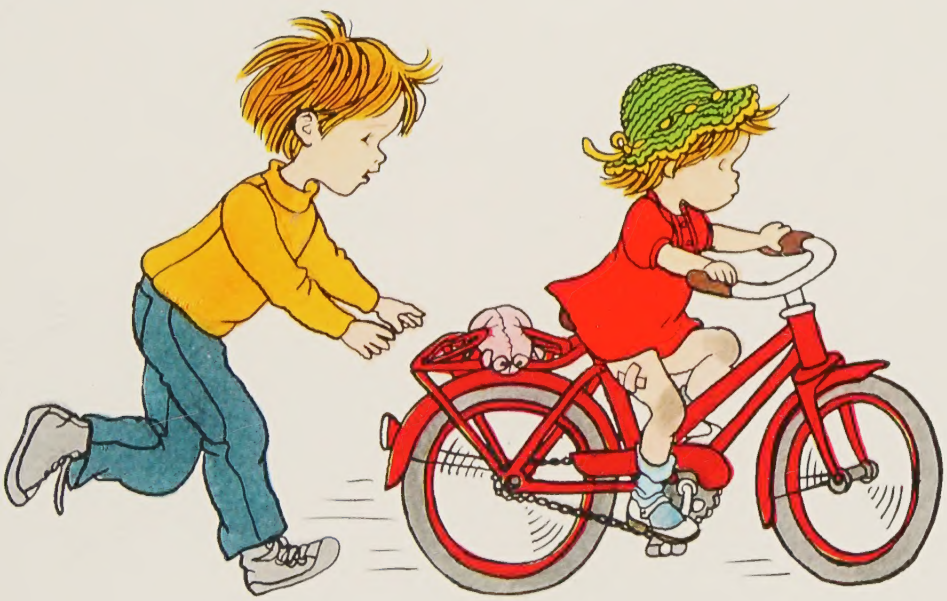

rabén&sjögren

”Jag kan *visst* cykla”, skrek Lotta. ”Tänk för att jag kan det ni! I smyg!”

Lotta satt på grindstolpen utanför det gula huset på Bråkmakargatan där hon bodde. Hon satt där och såg hur Jonas och Mia-Maria kom farande utför backen på sina cyklar så att det bara susade om det, undra på att Lotta var arg! Men hon var knappt fem år, Lotta, och hon kunde faktiskt inte cykla än – inte ens i smyg.

”Nej, du är för liten”, sa Jonas efteråt. Det var när de satt i köket och åt kvällsmat.

”Och förresten har du ingen cykel”, sa Mia-Maria, ”bara en gammal trehjuling.”

Då blev Lotta ännu argare.

”Där hör ni”, sa hon till mamma och pappa. ”Jag kan väl inte cykla, när jag inte har nån cykel.”

Men sedan bet hon lite i sin smörgås och mumlade:

”Fast jag kan *visst* cykla. I smyg!”

Det var många saker Lotta hade för sig i smyg, åtminstone sa hon så jämt.

”Jag går i skolan också”, brukade hon säga. ”I smyg!”

Och en gång när Lotta var och hälsade på tant Berg i huset bredvid, så sa tant Berg: ”Så lustigt! Jonas och Mia-Maria har blå ögon båda två, men Lottas är nästan gröna.”

Då sa Lotta mycket bestämt:

”Jag har blå ögon i *smyg*.”

För Lotta ville alltid ha precis detsamma som Jonas och Mia-Maria.

”Bara en gammal trehjuling, det är ju inte klokt”, sa Lotta när hon hade lagt sig om kvällen. Det var till Bamsen hon sa det. Han låg alltid i sängen hos Lotta, när hon skulle sova. Bamsen var ingen nallebjörn som man kanske skulle kunna tro utan helt enkelt en gris som mamma hade sytt åt Lotta. Fast Lotta kallade honom för Bamsen i alla fall, och för Bamsen berättade hon allting.

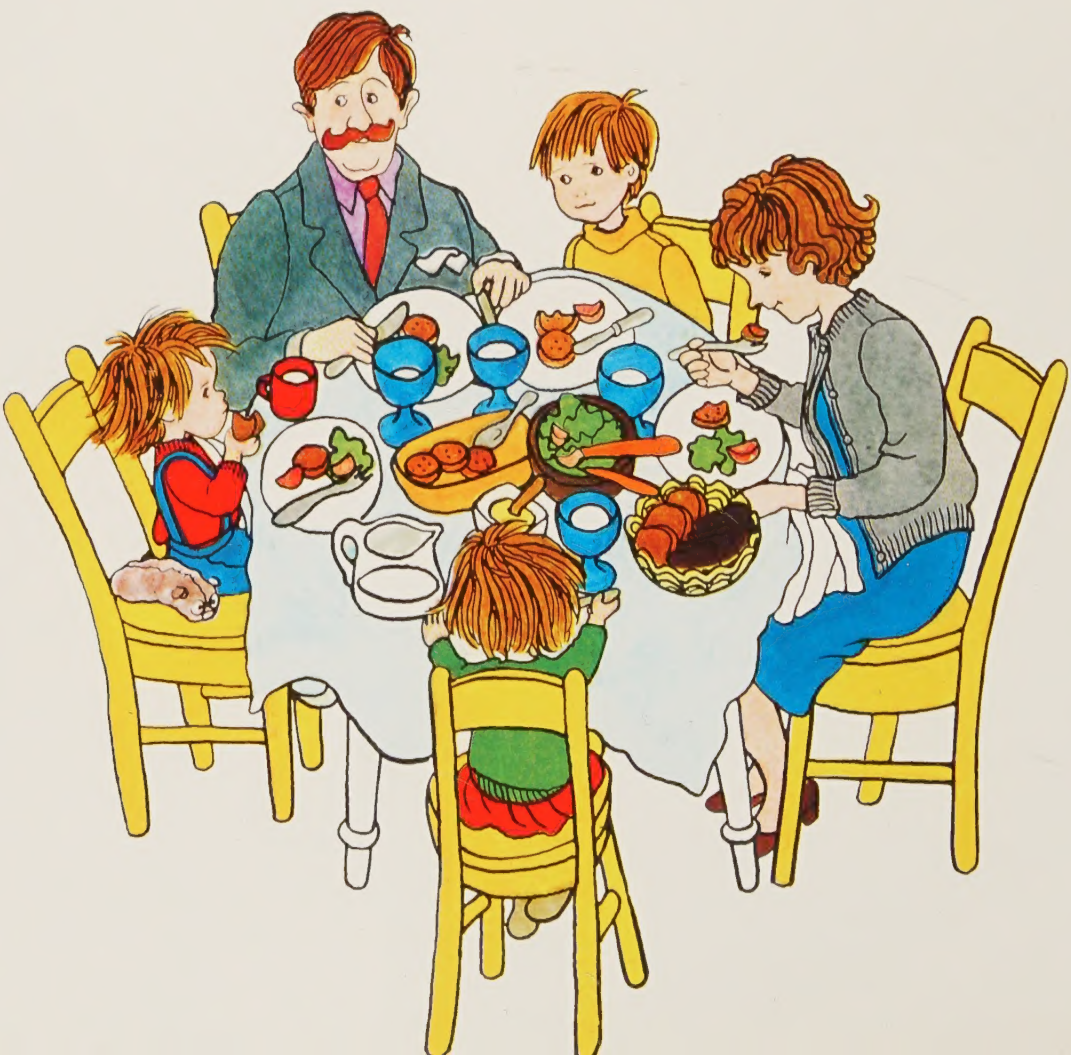

"Du är den enda som hör på ordentligt", sa Lotta. "Jonas och Mia-Maria, dom hör aldrig på", sa hon. "Och inget förstår dom heller."

Nej, då var Bamsen mycket bättre, och nu låg han där så lugnt och hörde på när Lotta talade om för honom det förskräckliga som hon tänkte göra.

"Om jag inte får en riktig cykel på min födelsedag då ska jag gå och knycka en", sa Lotta. "I smyg."

Precis två dar senare hade Lotta sin födelsedag. Då fyllde hon fem år. Mamma och pappa och Jonas och Mia-Maria kom in på morgonen med tårta och ljus och sjöng ”Ja, må hon leva” och gav Lotta många presenter. Men ingen cykel. Hon fick tre småbilar och en bilderbok och ett hopprep och en ny gunga att sätta upp i trädgården och en röd axelremsväska som var så fin – men ingen cykel!

”Du klarar dej nog med trehjulingen än ett slag”, sa pappa.

Lotta tyckte om alla sina presenter och tänkte inte så mycket på det där med cykeln just då. Hon var glad och livad hela förmiddagen och lekte med sina bilar och tittade i sin bilderbok och hoppade med sitt hopprep och gungade i sin gunga.

Och hon gick en liten promenad på Bråkmakargatan med den röda väskan hängande över axeln. På gatan mötte hon sotaren som hade varit och sotat hos tant Berg, och till honom sa hon:

”Jag tycker det är fint med röa väskor, tycker inte du det?”

Det tyckte sotaren sa han, och Lotta blev ännu gladare när hon hörde det.

Men när hon kom hem, råkade hon få syn på trehjulingen som stod där i ett hörn, och då gick hon fram och sparkade till den.

"Jag klarar mej inte alls med dej", muttrade hon. "Det är bara pappa som tror."

Och hon hade alldeles glömt hur glad hon var, när hon fick trehjulingen på sin födelsedag för två år sedan. Nu var det en riktig cykel hon ville ha.

"Och jag vet var jag ska knycka en också", sa hon.

Det stod en gammal cykel i tant Bergs skräpbod, det hade hon sett.

"Den tänker jag ta", sa Lotta till Bamsen. "Och du måste komma med."

För Lotta ville inte vara ensam när hon skulle ut och knycka.

"Men vi måste vänta tills tant Berg sover middag, så att hon inte ser det", sa Lotta, tänk, en sån förhärdad unge hon var!

Lotta gick en sväng in till tant Berg för att se om hon hade somnat än. Det hade hon inte. Hon satt i soffan och stickade och såg inte särskilt sömnig ut. Skotty, tant Bergs arga lilla hund, rusade fram och skällde på Lotta, men det var Lotta van vid, så hon blev inte rädd.

”Bara skäll du”, sa Lotta. ”Fast det är min födelsedag och allting!”

Och sedan sa hon till tant Berg:

”Som sagt var – gissa vem som har födelsedag i dag?”

”Det har minsann du, det vet jag”, sa tant Berg. Och så gick hon till byrån och tog fram ett litet paket.

”Har den äran, lilla Lotta”, sa tant Berg.

Lotta rev genast upp paketet. Det låg en ask inuti och i asken ett litet armband med röda och blå och gröna stenar på. Lotta kände hur hon blev glad i hela kroppen, å, vilket fint armband! Hon tackade tant Berg många gånger om.

”Du är den snällaste som finns”, sa hon. Och hon tog genast på sig armbandet och såg hur stenarna lyste och blänkte.

”Det är väl nästan diamanter, va”, sa Lotta förtjust.

”Inte riktigt”, sa tant Berg.

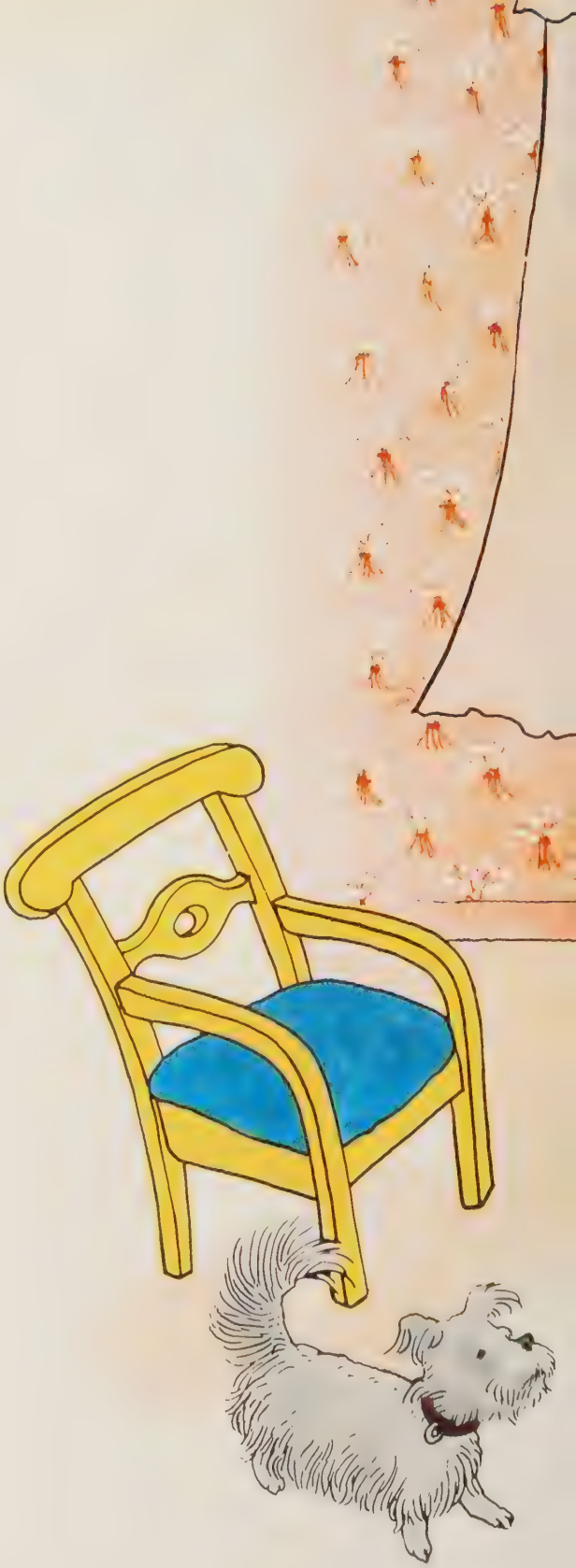

Men sedan kom Lotta plötsligt ihåg vad det var hon skulle göra, och därför klappade hon tant Berg på kinden och sa:

”Om jag var som du så skulle jag sova middag nu.”

”Ja, kanske det du, lilla Lotta”, sa tant Berg.

Och så gick Lotta. Med armbandet på armen och Bamsen i famnen.

”Där du, där var vi knepiga”, sa Lotta belåtet. ”Och hon somnar nog snart, ska du få se.”

Sedan smög sig Lotta tyst och stilla in i boden och satte sig att vänta tillsammans med Bamsen.

Hon väntade och väntade så att hon nästan höll på att somna själv. Men till sist sa hon:

”Nä, nu sätter vi igång!”

Och så satte Lotta igång.

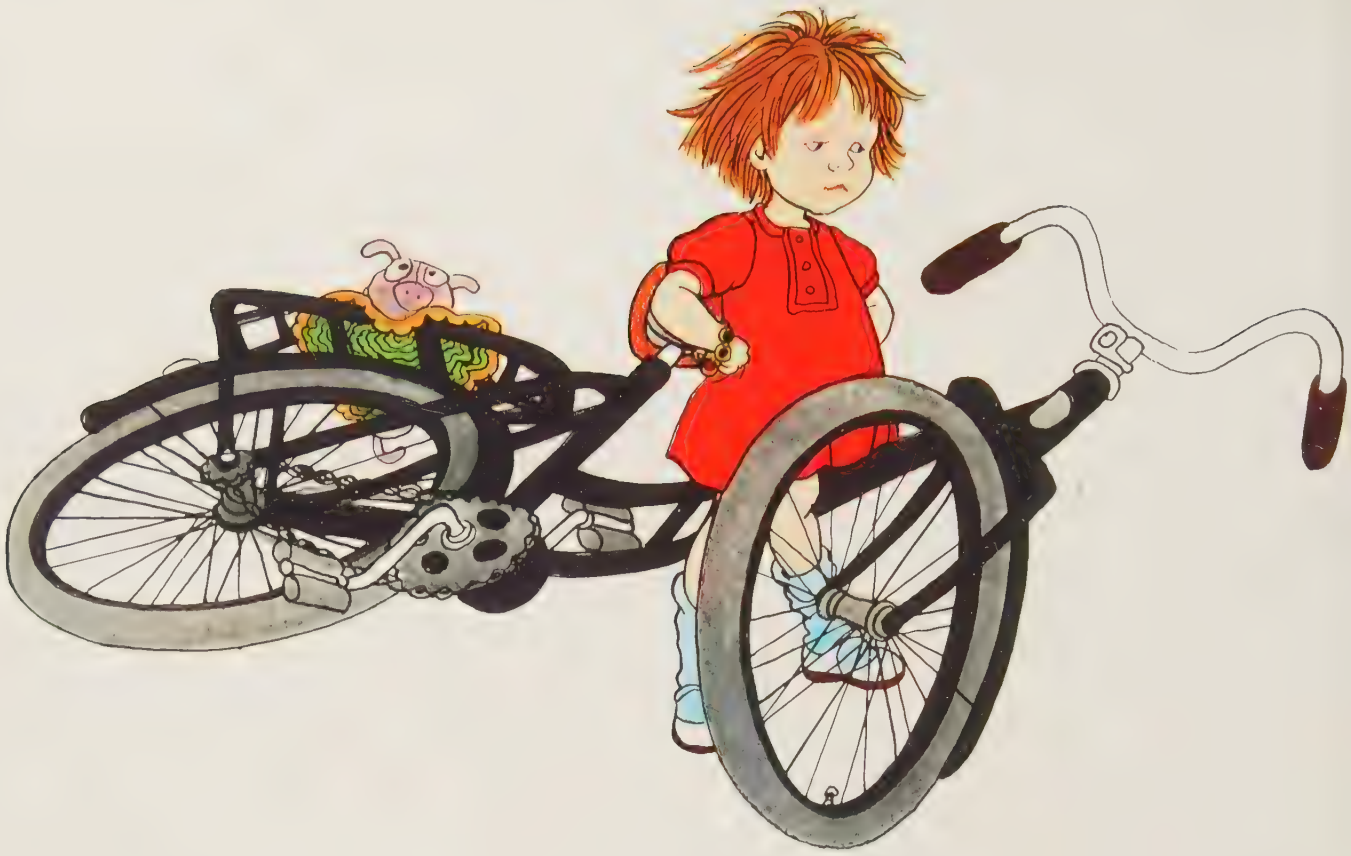

Men Lotta var liten, och cykeln var stor och åbäkig, och den trillade omkull fyra gånger, innan Lotta ens kom ur boden med den. Det var en riktigt dum och elak cykel tyckte Lotta, som skrapade henne på benen och gjorde blåmärken överallt och bara trillade och for hela tiden.

”Men vänta du tills jag kommer upp på tramporna”, sa Lotta argt.

Det var till cykeln hon sa det. Bamsen hade hon satt på pakethållaren.

”Håll i dej stadigt”, sa hon, ”för jag tänker susa ner precis som Jonas och Mia-Maria.”

Och så knegade Lotta uppför den branta Bråkmakargatsbacken med cykeln.

”För man måste ju opp först, innan man kan susa ner”, sa hon ganska andfådd.

När man själv är liten och cykeln är stor, så är det verkligen svårt att komma upp på tramporna. Men Lotta hade tur. Någon hade ställt en låda vid trottoarkanten högst upp i backen precis lagom för Lotta att kliva på.

”Tänk, precis lagom”, sa Lotta, och sedan stod hon i ett huj på tramporna.

”Nu du, Bamsen, nu ska du få se på sus”, sa Lotta, men längre hann hon inte förrän det bar av med henne. Hon susade iväg fortare och värre än både Jonas och Mia-Maria, ja, maken till sus hade ingen sett på Bråkmakargatan.

”Bromsa”, skrek Lotta, ”bromsa!”

Men cykeln kunde inte bromsa, och det kunde inte Lotta heller. Nerför backen rök Lotta och cykeln och Bamsen, så att det visslade om det, ja, den Bamsen han fick verkligen se på sus!

”Hjälp”, skrek Lotta, ”hjälp!”

Men cykeln bara rasade vidare. Ända ner till backens slut for den, och där brakade den rakt in i häcken framför tant Bergs hus, och över häcken flög stackars Lotta och landade med huvet före i en av tant Bergs rosenbuskar. Då hävde Lotta upp ett tjut så förskräckligt att tant Berg riktigt hoppade till inne hos sig, och hon stack förskrämd ut huvet genom sitt fönster.

”Vad i alla mina dar”, sa hon, ”vad är det du gör, Lotta?”

”Cyklar”, skrek Lotta. ”Och på min födelsedag till på köpet”, skrek hon, jo, för hon tyckte det var hemskt att behöva stå på huvet i busken just på sin födelsedag.

”Kära hjärtans”, sa tant Berg, ”var gör det ont som värst?”

Då blev Lotta tyst och kände efter var det gjorde ont som värst.

”Överallt”, sa hon buttert. ”I pannan”, sa hon och kände efter. Och där hade hon en stor bula.

Hon tog sats och skulle just börja tjuta för det, när hon fick syn på nånting ännu värre. Det rann blod från en reva på benet också.

”Blod”, skrek Lotta så att det hördes över hela Bråkmakargatan. ”Det är blod på min födelsedag!”

Och hon skrek och skrek och skrek, både för blodet och för bulan i pannan och så lite grann för att hon hade knyckt cykeln, vad skulle tant Berg säga om det, började hon undra.

Men tant Berg sa inget utan tog bara in Lotta i sitt kök och tvättade hennes sår och satte på plåster. Och sen ledde hon in cykeln i boden. Hon såg lite sträng ut då märkte Lotta.

"Men jag knyckte den ju bara ett litet tag", sa Lotta. "Bara mens du sov middag, kan du förlåta mej för det?"

"Jadå", sa tant Berg. "Men en sån här stor cykel är ju livsfarlig för dej. Du skulle ha en mindre."

"En trehjuling, va", sa Lotta buttert. "Det tycker pappa."

"Nej, en riktig liten cykel", sa tant Berg.

"Säj det åt pappa du", sa Lotta.

Men sedan gav hon till ett nytt illtjut.

"Mitt armband", skrek hon, "jag har tappat mitt armband!"

Ja, det hade hon minsann. Det satt inte längre på hennes arm och lyste och blänkte.

"Vi får leta", sa tant Berg. Och det gjorde de. De letade och letade, tant Berg och Lotta, i boden och på gatan överallt. Men inget armband syntes till nånstans.

Då gick Lotta hem. Hon grät och skrek hela tiden så att Jonas och Mia-Maria hörde det på långt håll, när de kom cyklande från skolan. Vid grinden mötte de Lotta.

”Vad skriker du för, Lotta”, sa Jonas.

”För att det här är en usel födelsedag”, skrek Lotta.

Då ville Jonas och Mia-Maria veta, varför Lotta tyckte det.

”Det säjer jag inte”, sa Lotta först.

Men sedan talade hon om det i alla fall. Hon berättade både om cykeln och om armbandet som hon hade tappat.

”Det var rätt och lagom åt dej att du tappade det”, sa Jonas.

”Ja, för tänk nu”, sa Mia-Maria, ”tant Berg ger dej ett armband och är så snäll, och så går du raka spåret och knycker hennes cykel, då är det rätt och lagom åt dej att det går som det går.”

Lotta teg och skämdes.

”Jag vill inte prata med er”, sa hon.

Och så kröp hon upp och satte sig på grindstolpen för att vänta på pappa som nu snart skulle komma hem från jobbet.

”Men jag tycker i alla fall att det är en usel födelsedag”, sa Lotta till Bamsen. Honom hade hon med sig på grindstolpen.

Och de satt där båda två och såg på hur Jonas och Mia-Maria cyklade i backen precis som vanligt.

”Sss, det har väl vi gjort också”, sa Lotta till Bamsen. Men sedan skakade hon dystert på huvet.

”Jonas är ju inte klok, titta så han kör”, sa hon. Jo, för ibland släppte Jonas båda handtagen och cyklade utan att hålla i sig alls.

”Fast mamma har sagt att du *får* inte cykla så där”, skrek Lotta. ”För det är *förbjudet*, kom ihåg det!”

Men det var just då hon fick syn på pappa borta i gatan, och då var det inte långt ifrån att hon hade trillat ner från grindstolpen. För vad var det som pappa kom dragande med, om inte en cykel! En liten lagom cykel!

"Nä, nu förstår jag inte nåt", sa Lotta. Men sen gav hon till ett tjut som fick mamma att titta ut genom köksfönstret, och mamma förstod ingenting hon heller.

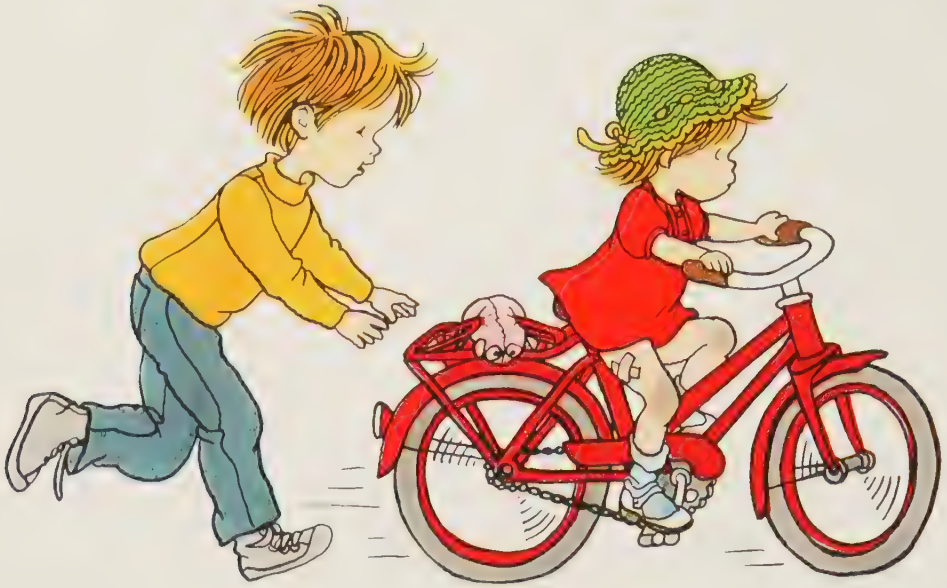

”Vad nu då”, sa mamma. ”Vi bestämde ju att Lotta inte skulle få nån cykel förrän nästa år.”

”Just det”, sa pappa. ”Men den här är en gammal begagnad billig grej som hon kan ha att lära sej på. Här får du, Lotta!”

Och fastän det var en gammal begagnad billig grej, så blev Lotta gladare för cykeln än för nånting annat som hon hade fått på sin födelsedag. Och Jonas sa:

”Det är ingen dålig hoj det där! Pröva den, Lotta!”

Och Lotta prövade den. Jonas sprang bakom och höll i, för ingen trodde ju att Lotta kunde cykla. Men rätt som det var släppte Jonas taget, och Lotta cyklade i alla fall hur bra som helst.

”Titta, ungen kan faktiskt cykla”, sa mamma i fönstret.

”Ja, visst kan jag cykla”, skrek Lotta. ”Titta, tant Berg”, skrek hon, när hon cyklade förbi tant Bergs hus. ”Titta att jag kan cykla!”

Och tant Berg kikade fram bakom sin häck alldeles häpen. Men sedan höll hon upp en hand rakt i vädret och skrek:

”Titta, vad som hängde på en gren i rosenbusken!”

Och i handen höll hon Lottas armband.

Då ramlade Lotta av cykeln, för man kan inte cykla och titta på armband på samma gång. Men hon slog sig inte, för det var ju en sån liten lagom cykel hon hade.

Jonas och Mia-Maria kom och tittade på Lottas armband, och Mia-Maria sa att det var det finaste armband hon hade sett i sitt liv.

"Nu tycker du väl inte att det är nån usel födelsedag", sa Jonas.

"Nä, det har jag aldrig tyckt", sa Lotta.

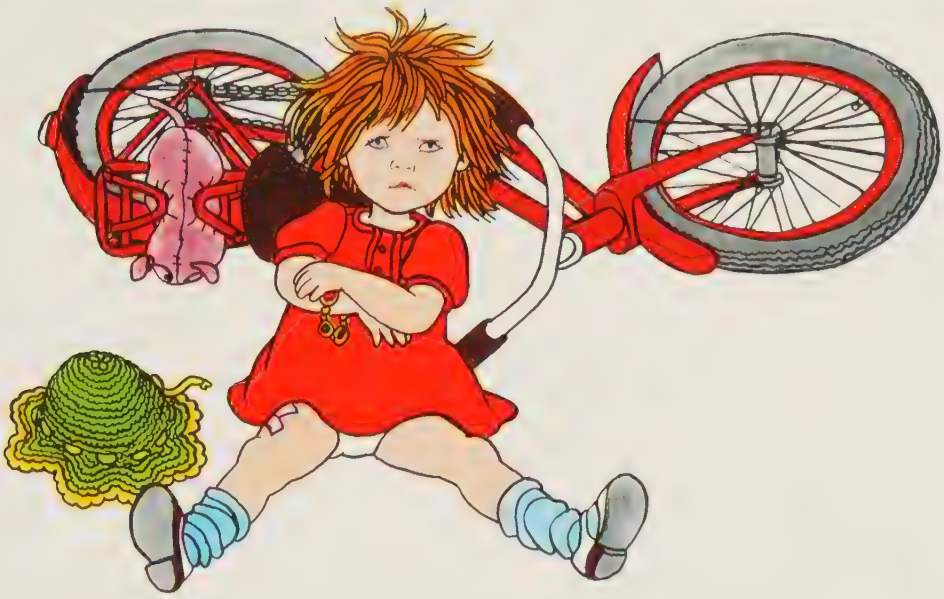

Och sedan cyklade hon runt utanför det gula huset på Bråkmakargatan, på sin gamla begagnade cykel och med det fina armbandet på armen och med Bamsen på pakethållaren.

Jonas och Mia-Maria cyklade också, de cyklade alla tre, och det var roligt tyckte Lotta.

Rätt som det var släppte Jonas handtagen och cyklade utan att hålla i sig. Och då kom det för Lotta att hon skulle försöka hon också.

"Håll i dej", skrek hon till Bamsen, "för nu släpper jag."

Och så gjorde hon det. Och då for hon genast av cykeln och damp i gatan, och fastän hon hade en sån liten lagom cykel, slog hon sig ordentligt på armbågen i alla fall.

"Där ser du", skrek Lotta ilsket till Jonas. "Och så är det *förbjudet* också, kom ihåg det!"

"Du är för liten, förstår du väl", skrek Jonas. "Inte kan *du* cykla utan att hålla i handtagen, det förstår du väl."

Men Lotta satt där på gatan och gned sin armbåge och hon mumlade tyst, så att bara Bamsen hörde det:

"Det kan jag visst det! Jag kan cykla *precis* som Jonas! I smyg!"

Och sedan gick de allihop in och åt
en riktigt god födelsedagsmiddag.

Lotta på Bråkmakargatan blir så himla arg när ingen tror på att hon kan cykla. Men hur ska man kunna lära sig det när man bara har en usel trehjuling? Och inte får hon någon cykel på sin femårsdag heller. Då knycker hon tant Bergs cykel ...

ISBN 978-91-29-68890-0

rabén&sjögren